

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ
НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ
ПРАВНОЈ СЛУЖБИ ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА
ДЕПАРТМАНУ ЗА ПЕДАГОГИЈУ

Сагласно одлуци Наставно-научног већа Филозофског факултета у Нишу (бр. 117/1-9-3-01) према којој сам именован за једног од рецензената за давање стручне оцене монографије под насловом „Теоријске основе лидерства у образовању“ ауторке доц. др Драгане Јовановић, причињена ми је част и изузетно задовољство да за потребе публиковања овог дела у наставку приложим своју стручну оцену – рецензију рукописа.

РЕЦЕНЗИЈА РУКОПИСА КЊИГЕ (МОНОГРАФИЈЕ) ДОЦ. ДР ДРАГАНЕ ЈОВАНОВИЋ
„ТЕОРИЈСКЕ ОСНОВЕ ЛИДЕРСТВА У ОБРАЗОВАЊУ“

Рукопис књиге доц. др Драгане Јовановић *Теоријске основе лидерства у образовању* представља за наше просторе у овој области ретко и посебно вредно дело, по садржају и структури добро осмишљено и организовано. Од несумњивог значаја за квалитет ове монографије јесте велик удео научне одговорности, марљивости и терминолошке прецизности ауторке, те писање јасним, разумљивим и језгровитим стилем. Ауторка се бави на међународним нивоу актуелним а прилично развијеним концептом образовног лидерства које је нажалост у Српском образовању још увек недовољно истражено подручје. Зато је ауторка ове монографије поставила циљ да на основу сазнања којима располаже релевантна литература из области лидерства и менаџмента и примера добре праксе из других образовних система упути научну и стручну јавност на потенцијале далекосежних, позитивних ефеката различитих модела вођења на различитим нивоима образовања.

1.

Материја у рукопису груписана је у три кључне целине које се истовремено могу посматрати и као логички повезана поглавља: 1. Лидерство – значење и

значај, 2. Од традиционалних ка савременим парадигмама у проучавању лидерства, и 3. Лидерство и образовање. Таквим структурисањем публикације ауторка се не задржава само на лидерству у образовању већ на самом почетку читаоцима пружа општа сазнања о концепту лидерства, његовом развојном току и сазревању у различитим областима а потом врши постепен прелаз на ефективно вођење у контекстно специфичној сфери – сфери образовања. Како би ужој и широј јавности приближила овај концепт, његов значај и улогу, ослањајући се на релевантне изворе претежно са интернационалог простора ауторка врши детаљне анализе примера добре праксе указујући на могућности њихове адаптације и имплементације у контексту нашег образовања. Књига је написана на 178 страница чистог текста и поред наведених поглавља садржи закључна разматрања уз додато поглавље индекса аутора, индекса појмова и списак коришћене литературе. Како садржај књиге не би био оптерећен текстом ауторка уводи различите табеларне приказе у којима на један прегледан и економичан начин представља различите дефиниције, појмове, поређења и приступе. Додатну вредност рукописа чине и самостално у савременим образовним алатима креиране схеме интегрисане у сам текст на бази којих се може стећи јасан увид у основне концептуалне приступе и њихову суштину уз истовремене описе у основним цртама унутар одговарајућих наслова.

2.

Прво поглавље рукописа може се разматрати као уводно поглавље јер је у њему, садржински посматрано, приказана историјска ретроспектива настанка и развоја концепта лидерства у односу на еволутивна обележја и етимолошке специфичности. Поред тога, вредност овог поглавља састоји се у анализи неусаглашености, комплексности и специфичности одређења појма лидерство. Зналачки се читаоцима приближавају и други, блиски и сродни појмови, посебно они који су иницирали терминолошке неспоразуме, те се вештим научноистраживачким приступом артикулише релациони ниво њихове повезаности и интеграције. Наиме, исцрпно приказивање низа дефиниција има за циљ да подупре научну идентификацију и одрживост концепта вођења применом мултидисциплинираних сазнања која доводе до прихватљивог одређења и омогућавају његово разумевање у свој својој комплексности и мултидимензионалности.

Након овог поглавља, у коме су историјски гледано изнета најзначајнија открића која су усмерила и омогућила прогресиван развој лидерства у различитим областима следи поглавље у коме се он потврђује кроз приказ различитих теоријских приступа. Користећи се јасним стилом писања текста употпуњеним низом табеларних и схематских исписа ауторка читаоце води кроз традиционална и савремена идеолошка усмерења својствена хронолошком развоју лидерства. Ради проширивања видика о представљеним парадигмама и њиховог адекватног разумевања, посебно у односу на периоде њихове афирмације, ауторка њихова суштинска обележја дочарава наводећи и репрезентативне примере лидера у различитим областима и професијама. Тиме она без сумње, овом поглављу додаје нову вредност и квалитет.

Напоследку, у трећем поглављу ауторка улаже максимум напора да на имплицитном и експлицитном нивоу увеже образовање и лидерство и укаже на улогу и значај развоја и афирмисања образовног лидерства у Србији. У њему се она након прагматичне и опсежне интерпретације односа између образовног лидерства и образовног управљања, посебно усредсређује на селекцију и систематизацију доминатних теорија и модела лидерства који своју виталност, ефективност и одрживост манифестују на различитим нивоима образовања. Као и у претходном поглављу, обједињавањем текста и илустрација ауторка је посебно сконцентрисана на саопштавање есенцијалних обележја сваког од представљених оперативних модела. На крају овог обимног и садржајног поглавља ауторка заокружује целину указујући на значај развоја лидерских капацитета и компетенција свих оних који у делокругу својих одговорности имају образовање посебно издвајајући листу мера, поступака и активности које би у том процесу могле дати свој допринос.

3.

С обзиром на значај који имају теоријска сазнања из области Образовног лидерства и у којој мери се имплицира практична примена различитих оперативних модела у пракси у циљу педагошке дијагнозе стања, праћења промена и прогнозе даљег напредовања, књига *Теоријске основе лидерства у образовању* својом свеобухватношћу, а превасходно, комбиновањем теоријских сазнања и различитих искустава са интернационалног образовног простора, представља својеврстан текст намењен едукацији педагога и андрагога, али и

свих других профила чије је занимање директно или индиректно повезано са делатношћу вођења и управљања. Очигледно, ауторка овог рукописа инвестирала је вредне напоре да један овако комплексан проблем какав је међузавиност лидерства, образовања и праксе аналитично представи, систематизује и модернизује, на задовољство свих будућих читаоца, и да га на терминолошки прилагођен начин и језички јасан стил прегледно приближи читаоцу. Стога, књига *Теоријске основе лидерства у образовању* доц. др Драгане Јовановић одсликава квалитетно штиво и драгоцен извор информација за све оне који се баве овом облашћу.

Из наведених разлога, али и свих оних позитивних разлога који овом рецензијом нису могли бити обухваћени, са посебним задовољством препоручујем ово вредно дело за штампу.

У Београду,

24. маја 2022.

Рецензент:

Проф. др Радован Антонијевић

Филозофски факултет Универзитета у Београду